

„BE PREPARED!”

A cserkészlufkák lemondása ez: „Légy készen!” Azok a cserkészlufkák, akiket a huszadik század hajnalhasadása hozott napvilágra. Amennyire jelentéktelennek látszott első pillantásra ez a mozgalom, annál értékesebb gondolatokat meríthetünk belőle a mai súlyos problémák megoldásához, vagy legalábbis enyhítéséhez. Már maga a jelszó is aktuálisnak hangzik s ha alaposan a dolgok mélyére tekintünk, megállapíthatjuk, hogy tényleg azok bírnák meg legjobban az élet iramát, akik — felkészültek a legrosszabbra is.

A cserkészet is a gyakorlati életből fakadt. Mi több, éppen válságos idők, sőt éppen háború hozta létre. Mielőtt Baden Powell angol generális megalakította az első cserkészülést, mindenki megmosolyogta a gondolatot, míg utána már azon csodálkoztak az emberek, hogy miképpen nem jöttek annak nyitására évtizedek előtt? ... Baden Powell Afrikában hadakozott, mint az angol világuralom képviselője, a szabadságratorkvó vitéz burokkal. Miután meglehetősen kevés katonájuk volt az angoloknak, a sebesültek gondozásától kezdve az összes emberbaráti intézményeket fiatal fiúkra bízta: ebből fejlődött később a cserkészet és terjedt el minden egyes művelt országban.

A szeretet ünnepe, a karácsony közeledésével jutnak eszünkbe a cserkészek, az emberbaráti gondolatnak ezek a mindig szolgálatakról szóló hírei. Valahogy úgy érezzük, hogy ma nap, amikor annyira egyek vagyunk szegénységben, bánatban, szomorúságban: mindannyiunknak cserkészeknek kell lennünk. Különösen azoknak, akik abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy meg tudják keresni a maguk mindennapi kenyerét és — ha mélyen a szívükbe nézünk — bizonyára fognak találni ezer és egy módot arra, hogy mint aféle cserkészek gondozásukba vegyék az élet harcának sebesültjait: a munkanélkülieket.

Ma, amikor allg egy hónap választ csak el bennünket a karácsony ünnepétől: ma kell előkészítenünk mindent arra, hogy a szeretet nagy napján ne érezzék magát senki elhagyottan. Ha valaha, úgy 1931 karácsonya az a nap, mikor oda kell hatnunk, hogy a hónapok sötét évek kimondhatatlan szenvedési után megállhasson minden egyes kanadai honfitársunk az élet külvilágján egy kis pihenőre. Nagy feladatot ró ez Kanadai magyarságunkra, de egy kis cserkészlélekkel megoldható ez is: legyünk készek, hogy fajtánk iránti szeretetünket tettekkel is meg tudjuk vallani.

A magyar egyházak és egyletek bizonyára az idén is versengeni fognak egymással arról, hogy szeretetvacsora jusson az éhezőknek és egy kis öröm a lerongyolódott gyermekszemeknek. Ezt azonban csak a nagyobb városok vagy magyar települések intézményei engedhetik meg maguknak. De azt már megengedhet magának minden egyes dolgozó magyar, hogy legalább egy olyan honfitársát vegye pártfogásába, aki gondokkal sújtottan, dőltoglatlanul számolja a gyászos napokat.

Senki se értsen félre, hiszen itt nem drága ajándékok osztogatásáról van szó! Ugyan ki is kívánhatná, hogy ma, amikor még a „jómódú” keresőknek is fogukhoz kell verni a garast, bárki is költékezhessenek? ... De egy barátoságos jó szó, mi több egy családi körbe való meghívás, az angolos, vagy pláne a segélykőnyhán osztogatott moslékszerű leves helyett csak né-

hány falat „haza” írt étel — bizonyára mind-mind hozzá fog járulni ahhoz, hogy egy lépéssel előbbre haladjunk a kanadai magyar megértés és boldogulás országútján.

És ha csupán két magyar lakik is ennek a roppant országnak valamely környékén, érezze az is, hogy nekik találkozniok kell karácsony táján, ha más célból nem is, hát akkor egy kis eszmecsere. Dobbanjanak egybe a lelkek is akkor, amikor alattuk dübörög a föld és míg senki sem tudja mit hoz a holnap, szinte fojtogat a tehetetlennek látszó téli csend. És ha minden vidék két-két magyarja találkozik, máris közeledünk egymáshoz. S ki tudja, hátha így sok olyan boldogulási alkalom nyílik, amit eleinte talán megmosolygunk, de később csodálkozni fogunk azon, hogy nem jöttünk mindeddig a nyitjára.

Furcsának látszik talán, hogy ilyen „karácsonyi” gondolatokkal kopogtatunk be a kanadai magyar portákon — időnek előtte. De ha megfontoljuk a cserkészmódszert, akkor igazán most kell már felkészülnünk, nehogy a „késő bánat, eh gondolat” sorsára juttassuk ezt a köteletségünket is. „Be Prepared!” — legyünk készen arra, hogy az idén karácsonykor ne legyen egyetlen éhező és elhagyott magyar Kanadában! Bizonyára akad majd nem egy otthon New Brunswicktól Britsh Columbiáig, ahol majd a karácsonyi pipaszó közben sok minden magától megoldódik aszíránt, hogy egyenlő jobban megismerjük, talán meg is becsüljük, de mindencetre megértjük egymást.

A „KANADAI MAGYAR UJSÁG” ÚJÉVI SZÁMÁBAN KÉSZ ÖRÖMEL ISMERTETI MINDAZON MAGYAR TÖMRÉLÉSEK, EGYHÁZAK, EGYLETEK ÉS MAGANOSOK KARÁCSONYI VENDEGLÁTÁSÁT, KIK MUNKANÉLKÜLI HONFITÁRSAINKRÖL GONDOSKODNAK. — ELŐRE IS KÖSZÖNETTEL VESZÜNK MINDEN OLYAN CIKKET, MELYBEN HONFITÁRSAINK LEIRJÁK MIKÉPEN JÁRULTAK HOZZA AHHOZ, HOGY KARÁCSONYRA EGYETLEN ÉHEZŐ ÉS ELHAGYATTOTT MAGYAR NE LEGYEN KANADÁBAN!

A világ buzatermelése nőtt, a lisztfogyasztás pedig csökkent

A modern gazdaságtörténetben példátlanul áll a mezőgazdaság jelenlegi általános válsága, arra ugyanis nem volt még példa, hogy valamennyi mezőgazdasági termék és ültetvény ára egyidejűleg annyira csökkent volna.

Az Egyesült Államokban a farmerek részéről elért eladási ár indexe (1913-100 alapon) a következőleg alakul: 1929-ben 138, az éven 97: közben az agrárhoz még mindig 42 ponton áll. Az agrárválság főoka kétszégletlenül az idült túltermelés. Ha ugyanis az 1909-1913 időszak eredményét 100-zal jelez- zük, 1925-1930 időszakbeli buza-

termelés a következő arányszámokat mutatja:

Európa: 99, Egyesült Államok 120, Argentína: 165, Ausztrália: 172. Kanada: 215. Ennek folytán a világ buzaéleetei is óriási mérvben emelkedtek. A gabona fogyasztás ugyanakkor ellentétes irányzatot mutatott. Németországban igen erős csökkentés észlelhető. Így az Egyesült Államokban a lisztfogyasztás a legutóbbi 15 év alatt fejenként 15-20 százalékkal esett. Ugyancsak csökkent a traktorkalkuláció miatt megcsappant fő- és öszvérállomány folytán a zab- és szénaszükséglet is.

A válságban pedig nem segíthet sem az árstabilizálás, sem a védővám, sem a preferenciális külkereskedelmi politika, se a hitelnyújtás. Tartós javulás csak a tengerentúli államok túltermelésének mérsékléséből s azon európai országok gabona- művelésének más műveleti á-

gakra való áttéréséből várható, amely országokban a gabona- termelés nem jövedelmező. Ezekben az országokban ajánlatos volna a tejjagdalkodáshoz, baromfitermeléshez, gyümölcs- és fűszéltermeléshez hozzáfog- ni.

Falusi legények sortüzet adtak a vándorcigányokra

Nagykanizsáról jelentik, hogy a zalamegyei Bánoksztgyörgy községben egy éjszakán valóságos vérfürdőt rendeztek a környéki gazdaglegények, a község határában összegyűlt vándorcigánykaraván között. A vérengzésnek két halotya, egy súlyos sebesültje és igen sok könnyebb sérülte van s csendőri nyoma- zás nagy erővel kutatja a vérengzés tetteseit, annál is inkább, mert a gyilkos gazdaglegények rögtönítelő bíróság elé kerülnek.

A titokzatos vérengzés elő- ménnyelhez tartozik, hogy még két nappal ezelőtt Bánoksztgyörgy határában Lukács Gergely és Lukács Ferenc község- beli gazdálkodókat vándorcigányok megtámadták és vérengre vertek. Lukács Ferenc karja verekedés közben el is törtött. A községben még aznap este tudomást szereztek a cigányok tá- madásáról s mivel a község határában letelepedett vándorcigányok amugys sok zavart okoztak a helységben, általában volt a felháborodás és gyűlölet.

Bánoksztgyörgyön másról sem beszéltek, mint a cigányok- ról, kik rémelt lettek a környék- nek, mindenütt lopták a lábas- jóságot és éjszaka fejszével tá- madták a későn hazatérő legé- nyekre. A falubeliek ekkor el- határozták hogy fegyveres ün- ted-expedíciót szerveznek a ci- gány tábor ellen. A cigányok az- onban valahogy tudomást sze- reztek erről és este felszedték sátorfájukat és távolabb men-

kültek néhány mérföldnyire Bánoksztgyörgy községtől, a vár földel határba.

Hogy ezután mi történhetett, azt pontosan a nyomozás még nem tudja felderíteni. A jelek szerint mintegy tízen-husz bánoksztgyörgyi legény, fel- fegyverkezve, elindult éjszaka a cigányok üldözése s amikor elérte a sátrakat, mintegy nyolc- van lépéscélő sortüzet adtak a jajveszékölő és sikoltozó cigány táborra.

Tizenöt-husz lövés dördült el s az egyik golyó Kolompár Vilma huszonhat éves leányt, akl- nek karján volt három éves kis- fia, mellén találta. A leány azon- nal meghalt és a kisgyermek ál- lapota is életveszélyes. Egy má- sik golyó Kolompár Erzsébet huszonegy éves cigányleányt a fején sebesítette meg s ő is nyomban meghalt. A sortüz dö- rejére a csendőri futólépesben tartottak a cigánytábor felé, mi- re azonban megérkeztek, a legé- nyek elmenekültek.

Egész éjszaka folyt a csendőri nyomozás és a vérengzés hí- re nagy izgalmat keltett a környék- nek. A nagykanizsai törvény- szék elnöke kezdte meg a vizs- gálatot az éjszakai fegyveres vé- rengzés ügyében, erélyes nyom- oztatásra adott utasítást a csendőrségnek s míhelyt a tettesek fellelnek, nyomban össze- hívják a rögtönítelő bíróságot. A csendőrség Bánoksztgyör- gyön és Várfelelőn több házku- ratást tartott, ezek azonban nem vezettek eredményre, mert

MIÉRT GAZDAG FRANCIORSZÁG?

Lavaltól megkérdte egy amerikai újságíró, hogy miért gazdag Franciaország? A mi- nisztereknek csak ezt felelté: „Megtanultunk takarékoskodni!” A takarékoság terén viszont minden országnak tanulnia kell Franciaországtól. Hogyan lehet takarékoskodni? Az egész világon a legkülönbözőbb propa- gandamódszerek alkalmazás- zát, hogy erre megtanítsák az embereket. — Amerikában az iskolákban tartanak előadáso- kat, Franciaországban takaré- kossági ünnepeket rendeznek, O- lánországban kötelezővé tették a takarékoság hirdetését, Né- metországban takarékosági bé- leyet váltottak. Az Óhaza ér- dekes módon csatlakozik a propa- gandához egy elmes ötlettel. Egy órát adnak a közönségnek, amelyet nem kell felhuzni, ha- nem amelyik magától jár to- vábba, ha minden nap egy- egy pénzdarabot dobnak a nyílás- ba. Így mutatják az óra az idők járását, és az okos takaré- kosság utját is.

LEZUHANT A NIAGARÁN EGY RUMHAJÓ

A Niagara Falls mellett ame- rikai parton az italfinánok több lengyel származású szeszcesm- pészert fogtak el, akik motoroson jgyektek átszálltani a jó ka- nadai pálinkát. Napokkal ez- előlt pedig egy motorosnak romjait találták meg a vizés- sek alatt. Miután a bennülők valószínűleg szerencsésen part- rauszartak még melótt a motoros lezuhant a vízesen, semmi kö- zelebbit nem sikerült megtudni sorsukról. Az a feltevés, hogy a lezuhant motoros is csempé- szeké lehetett.

MINDENÜTT TÖVISE VAN A ROZSÁNAK!

IRTA SZARKA FERENC
Fort Garry, Man.

I. Farm-munkások.

— Milyen szép termésre volt annak a farmernek, aklnél én dolgoztam! Volt neki vagy öt- ezer bushel búza, vagy két- ezer bushel ábja és vagy öt- száz bushel árpája van a szar- rab szép lóva, nyolc tehene s ezenkívül tizenkét disznó és sok baromfi szaladgál a tanya- ja udvarán.

— Kiszámítottam, hogy még ha olcsón adja el a búzáját, akkor is kap érte vagy ezer dollárt a zabért szintén vagy öt- száz dollárt, az árpát a disznókkal megeteti és azokért is kap vagy háromszáz dollárt, tej- sürből és baromfiból egész é- ven át szintén kap vagy kétszáz dollárt, az körülbelül kétezer dol- lár. Istene mennyi pénz ez és nekem milyen keveset fizet- tért arra a nyolc nyári hónapra, csak kétszázötven dollárt és kosztot, de az is milyen! Ke- nyér, hus, krumpli vaj tojás az ember annyira megijna, nekem már a könyökömön jön kifele s mennyit kell ezért ezeken a hosszú napokon dolgozni, szen- vedni, reggeltől estig esőben széiben szántani vetni, boronálni fencet csinálni, követ szedni fát vágni, lovat, marhát disznó- tó etetni meg tehenet is fejni és milyen drága a ruha, cipő és doány ezekre kell minden év- ben költenem vagy hetvenöt dol- lárt, aztán néha az ember — ugy szombaton este — ha be- megy a városba, még billiórdó- zik is egy kicsit vagy kuglizik s mindig nem nyerhet az ember, úgyhogy jó, ha százötven dol- lárt hazra tudok küldeni éven- ként. Miért is nem fizet ez a

farmer legalább háromszázöt- ven dollárt?! Mindent magának szeretne megtartani csak az em- ber agyon-dolgoztatta, de nem fizet! És miért nem olcsóbb a ruha? A stóros is óriási nyere- séggel dolgozik, az is csak a szegény munkás embert nyuza- za! ...

II. Farmerek.

— Ha a jó isten csapást nem adott volna az idei termésre és ha a gabonának ára volna, úgy nem lennénk ennyire a csává- ban. Pedig egy kis pénzmag bi- zony kellene is, mert az elmúlt években nagyon rosszul jöttünk ki, a termés nem fedezte a ki- adásokat. Ha szerencsésen be- tarthatunk a búzából kapunkk volna vagy ezerötven dollárt, míután vetőmagot is kell hagy- nunk, a zabot meg lehet eladni, az kell a lovaknak anélkül nem lehet dolgozni. És vetőmagnak is sok kell. Az árpát sem lehet eladni, az is a disznóknak, azok- ból aztán „há” szerencsénk len- ne hozzá és jó arát fizetnének érte, talán kapunk vagy két- száz dollárt, de az a bucséros mindig olyan keveset fizet: in- gyen szeretné a sok mággal fel- hizalt drága hiszókat. A teffel- ből és baromfiból is egész éven át talán kapunk vagy kétszáz dollárt tehát „há” valami köz- be nem jön, összesen kapunk vagy ezerkilencszáz dollárt és ebből a munkásnak kell két- százötven dollár cséplés díj öt- százötvenkét dollár, adóba kell száználvenc dollár, a ko- vácsnak ötven dollár (az is olyan drágán dolgozik, hogy az ember csak akkor megy hozzá, míkor egészen elnyűtt a szer- szám) az élelem, ruházat és apró csepep dolgok, szeg vödör köté, villa csavarok kétkö kö- tök stb. stb. szintén sokra

rug, talán még többre mint ta- valy.

Tavaly is újévkor fizettem ki és kilencszázhetvenhat dollár volt pedig csak éppen olyan dolgokat vásárolunk amit mus- záj és az egyik föld árába még tartozunk, már tavaly sem fizet- tünk sem tőké, sem kamatot oda is kell fizetni a kamatokat legalább a két évi kamat körül- belül százharminckét dollár, az arató gép árába is kell vagy ötven dollár, a széna-kaszát, ve- tőgépet ekét stb. csináltatni kellett. Újalkatrészeket voltunk legálább a két éves szerszám- tól és a rosta áravál is tarto- zunk neki, ez hatvanhárom dol- lár. Az istálló, magtárt repe- rálni kellett és dzsektát vittünk ötvenkilenc dollárral, az orvosa- nak tartozunk huszonkilenc dollárral az épületek biztosítá- sa huszonhat dollár, az kétezer- hatszázkilenc dollár. A bevétel „há” minden jól sikerül, lesz ezerkilencszáz dollár, tehát hat- százhetvenkilenc dollárral több a biztos kiadás, mint az esetle- ges bevétel.

És még autónk sincs, rádiónk sincs, színházba sem megyünk éjjel-nappal csak dolgozunk és fő a fejünk addig is, míg a munkások a napi munka után nyugodtan, gond nélkül alsza- nak. És milyen drágán dolgoz- nak! A munkás, a stóros, a vas- ut a nagykereskedő és a gyá- ros esznek fel mindent úgyhogy a farmer egész életén át csak azoknak dolgozik. Hosszu évek keserves szenvedési árán meg- takarítottunk és befektettünk ebbe a „farmába” vagy tízezer dollárt és nemhogy a kamatja jöjjön meg, hanem ha még egy- pár évig így tart, a folyton szá- porodó adósság megemészti az egészét. Jövőre már nem is tarthatunk munkát, legalább így megtakarítottunk vagy négy-

száz dollárt munkabérbn és ellátásban.

III.

A „stóros” vagy a kereskedő. — Ebben az évben is elég jó forgalmat csináltunk, vagyis dolgoztunk egész éven át. El is adtuk annyi portékát, hogy a könyvek szerint mikor az értéj- ró összeget kifizették, maradt hétezer dollár. Vagyis a könyv- ek ennyi bevételt mutatnak. Tehát lássuk, hogy is állunk! Hörom segéd és egy kifutófia és egész évi fizetése hetenként husz és tizenkét dollár ötven cent, az háromezerhatszázhatvan dollár. Nagyön drágán dolgoznak ezek a segédek! Biztosítások hatszáz nyolcvan dollár, raktár és üz- lethelyiségért házbér kilencszáz hatvan dollár.

Fűtés, világítás kétszázhatvan dollár, hirdetés kétszázhatvan- öt dollár, különböző adók száz- nyolcvan dollár, vasutak szállítá- si díja ötszázhatvan dollár forgalmi költségek, be nem hajtható követelések stb. hat- vanöt dollár. — Tehát az összes kiadások hátezerhatszázhatvan dollár be- vétel hétezer dollár, így az e- géz évi munkánk és a befekete- tet töke jövedelmezett kétszáz- negyven dollárt, vagyis nyolc- száz dollárral kevesebbet, mint amennyit egy-egy segédnek fi- zetünk. És ezért két embernek a munkáját kell elvégezni e- géz éven át nappal-dolgozni a boltban, emellett felelősséggel vezetni az üzletmenetet, este pe- dig, míg a segédek sétálni men- nek a friss levegőre, autónki vagy motiba, addig a könyvek felett görnyedni. Ez még nem volna baj. A „trabli” ott kezdő- dik hogy mégis a segédek vi- szik el a hasznat. Ha ezek ke- vesebbért dolgoznak, meg is lehetne az üzlethől élni tiszt- tességesen. Hanem jövőre egy

emberrel kevesebbet alkalma- zunk! ...

IV.

Gyárosok.

— Míután az utóbbi időben a kiskereskedő kénytelen volt az árut, amit túlnk vásárolt vagy raktáron tartani vagy olcsóbban eladni, mint amennyitél há- szonnal eladhatta volna tehát nem lesz képes ezután, az álta- lunk gyártott portékát olyan ár- ban megvenni túlnk mint ed- dig vette. Rengeteg olyan ár- cikünk van raktáron, amit még magas munka bérekkel fi- zetett munkásokkal készítettünk, továbbá míután külföld- ről is roppant sok olyan árut hoznak be, amelyek bizonyára alacsonyabb munkabérek mel- lett készültek. Hiszen máskü- lönben nem volna képesek a külföldi gyárosok hosszú szál- lítások díját és a vámok kifizet- tése után ugyanazokért az á- rakért adni, mint mi itten.

— Tehát kénytelenek va- gyunk az üzlemket redukálni, vagyis a munkásokból elbocsá- tani. Ugyanis a magas munka- bérek mellett készített árukat nem adhatjuk olyan olcsón, hogy a vevőközönység megíz- hetné. A farmer pedig ami ke- veset kap a búzájért, oda fizet- si cséplés-díjba, hogy a cséplő- gép tulajdonos fizethesse a mun- kásait. A vasutaknak is sokat fizet a gazda szállítási díj címén hogy a vasut szintén fizethesse alkalmazottait. Végül is újabb bevérszárlások és adósság-tör- lesztésre nem marad pénz. De nemcsak a farmer nem vásárol, hanem akinek tartozik, az szin- tén nem tud vásárolni! És ha a farmernek nincs pénze, amit el- költöthetne, akkor azt az egész ország megéri, mert a farm ter- mékel révén jön be a forgalom- ba kerülő pénznek egy nagy százeleka. A farmer kezébe és

VI.

Az állásban levők

— Ha ez az állapot így tart, akkor egész jól kijövünk, felté- vel ha a rendes fizetést megkap- juk. Ez most igen sokat jelent míután az ára mindennek megy lefele. Sőt máris lement annyi- ra hogy egy kis vigyázzal még takaríthatunk (!!) is havonta

egy napi élelem és lakás csak